

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/97/2023
Identifikačné číslo spisu:	5116231322
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5116231322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Ing. Q. D., rodenej L., rodenej XX. E. XXXX, Q., T. XXX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matúš Košara, proti žalovanému Ing. O. D., narodenému XX. C. XXXX, Q., T. XXX, zastúpenému ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, Žilina, Mariánske námestie 31, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Sabína Hodoňová, PhD., o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2Pc/17/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/17/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) ostatným rozsudkom z 25. októbra 2021 č. k. 2Pc/17/2016-1277 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo strán sporu tak, že do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal bližšie označený rodinný dom a nehnuteľnosti v celkovej hodnote 217.000 eur, vybavenie rodinného domu v celkovej hodnote 12.000 eur a bližšie označené motorové vozidlo a motocykle v celkovej hodnote 800 eur (výrok I.). Žalovaného zaviazal vyplatiť dlh Slovenskej sporiteľni vo výške 31.587,78 eura a na vyrovnanie zaplatiť žalobkyni 98.706,11 eura (výrok II. a III.). Zároveň vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie najskôr uviedol, že sporové strany sa v priebehu pojednávania zhodli na cene nehnuteľností bez toho, aby bolo treba nariadiť znalecké dokazovanie. Spoločne stanovili cenu nehnuteľností na sumu 190.000 eur. Dohodli sa aj na cene motorového vozidla T. K., a to vo výške 800 eur a na cene motorového vozidla V. E. vo výške 500 eur. Dohodli sa aj na cene dvoch motocyklov, a to vo výške 800 eur, jednalo sa o motocykel C. XXX a ČZ XXX. Cenu zariadenia domu stanovili na

12.000 eur. V rámci súhlasného prejavu sporových strán cena nehnuteľností ako aj cena motorových vozidiel a motocyklov a zariadenie domu boli odsúhlasené. Tieto skutočnosti teda súd považoval za uzavreté vzhľadom na dohodu sporových strán. V konaní po predchádzajúcom zrušujúcom uznesení rozsudku prvého stupňa si dala žalobkyňa vypracovať znalecký posudok, a to znalcom Ing. G. N. vo veci stanovenia všeobecnej hodnoty rodinného domu, vrátane príslušenstva. Z toho znaleckého posudku mal súd zistené, že nehnuteľnosti, čo sa týka rodinného domu, oplotenia, opletenia susedných pozemkov, studne, prípojky vody a podobne v súčasnej dobe ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku boli v hodnote 217.000 eur, ktorú výšku žalovaný akceptoval.

1.2. Následne súd hodnotil otázku bytu na O. ktorý získala žalobkyňa ešte ako slobodná a ktorý bol neskôr odpredaný, ďalej otázku odkúpenia služobného bytu od zamestnávateľa žalovaného, odpredaja motorového vozidla žalovaného a pôžičky žalovaného poskytnutej bratovi žalobkyne. V neposlednom rade aj otázku výstavby rodinného domu, ktorý v rámci vyporiadania požadovali tak žalobkyňa ako aj žalovaný. Prvostupňový súd v tejto súvislosti uzavrel, že obe strany síce použili silné argumenty, aby sa stali výlučným vlastníkom tohto domu, avšak „je vhodné, aby v tomto prípade nehnuteľnosti v obci O. boli pridelené do výlučného vlastníctva žalovanému. Tento uzatvoril nové manželstvo, v novom vzťahu vychováva dieťa. Je nepochybné, že jeho zamestnanie od pôvodného miesta bydliska O. je skutočne 3 km. So svojou manželkou chce vychovávať jej syna v spoločnej domácnosti. ... Na druhej strane žalobkyňa tvrdí, že nehnuteľnosť potrebuje pre svoju matku, o ktorú sa chce starať. Súd dal však prednosť výpovedi žalovaného, ktorý chce využívať rodinný dom pre svoju manželku, jej syna a pre svoje koničky, na ktorý dom aj postavil (viď garáže)."

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. novembra 2022 sp. zn. 11CoP/17/2022 prvostupňový rozsudok zmenil tak, že z vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva strán konania prikázal do výlučného vlastníctva žalovaného bližšie označený rodinný dom a nehnuteľnosti, jeho vybavenie bližšie označené motorové vozidlo a motocykle. Zároveň určil, že žalovaný sa stáva preberateľom zostatku úveru a je povinný zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie sumu 99.356,11 eura a vyslovil, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd uviedol, že prvostupňový rozsudok bol vo väčšine výrokov a právnych záverov s výnimkou výpočtu vyporiadacieho podielu (pričom ide o minimálnu matematickú odchýlku) vecne správny, preto nepovažoval odvolanie žalobkyne za dôvodné. Napriek uvedenému vyvstala potreba rozsudok zmeniť pre nesprávny výpočet vyrovnacieho podielu). Vo svojej podstate sa rozsudok iba nepatrne (vo výške vyporiadacieho podielu) odchyľuje od rozsudku súdu prvej inštancie. Pokiaľ totiž odvolací súd pristúpi k zmene napadnutého rozhodnutia o vyporiadaní BSM, nemôže niektorý výrok potvrdiť a niektorý zmeniť, ale pri zmene rozhodnutia nahrádza rozhodnutie súdu prvej inštancie ako celok (§§ 388, 390 CSP). Odvolací súd sa však nijako neodchyľuje od skutkových zistení súdu prvej inštancie, z ktorých pri zmene vychádzal, preto na prejednanie veci nenariadil pojednávanie.

2.2. Ďalej uviedol, že prvostupňové odôvodnenie je síce v niektorých častiach nezrozumiteľné a nedostatočné, túto vadu však bolo možné napraviť postupom odvolacieho súdu. Odvolací súd sa - pokiaľ ide o zásadné skutkové a právne závery - stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie. Za zásadnú označil otázku, komu bude do výlučného vlastníctva prikázaný rodinný dom, súvisiace pozemky a vybavenie rodinného domu. Ďalšia časť námietok žalobkyne sa týkal oddeleného majetku žalobkyne, ktorý bol vnesený do BSM.

2.3. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri rozhodnutí o tom, komu dom bude prikázaný do výlučného vlastníctva zvažoval, ktorá sporová strana môže lepšie rodinný dom využiť pre svoje potreby a potreby svojej rodiny. Žalovaný uzatvoril manželstvo, pričom so svojou súčasnou manželkou nemá stále bydlisko a vzhľadom na krátku vzdialenosť rodinného domu od pracoviska, ako aj rodinné väzby v okolí rodinného domu, by nehnuteľnosť, ktorá je predmetom vyporiadania BSM predstavovala pre žalovaného a jeho novú rodinu vhodnú možnosť bývania, a to bez ohľadu na to, že nemajú maloleté deti. Uvedené sa aj odvolaciemu súdu javilo natoľko významné, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o prikázaní rodinného domu, pozemkov a zariadenia do výlučného vlastníctva žalovaného. Pokiaľ ide o využitie rodinného domu na koničky žalovaného - rekonštruovanie veteránov, uvedené odvolací súd považuje za menej dôležité, ako vyriešenie bytovej otázky žalovaného a jeho novej rodiny. Aj žalobkyňa síce argumentovala tým, že si chce bývaním v rodinnom dome vyriešiť svoju bytovú otázku a tiež poukazovala, že má priateľa s dvoma maloletými

deťmi, s ktorými chce v rodinnom dome bývať. V tomto smere ale odvolací súd súhlasil so žalovaným, že išlo o nové tvrdenie žalobkyne, ktoré bolo vznesené až v odvolacom konaní, pričom nijako nebolo možné verifikovať, že ide o vážny a trvalý vzťah, na rozdiel od žalovaného, ktorý hĺbku a trvalosť vzťahu so svojou partnerkou prejavil uzatvorením manželstva.

2.4. Pokiaľ žalobkyňa argumentovala tým, že od roku 2015 doposiaľ nepretržite na rozdiel od žalovaného v dome býva, odvolací súd uviedol, že žalovaný nemal inú možnosť, ako do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pokiaľ chcel so svojou manželkou viesť manželský život, vytvoriť si dočasne inú možnosť bývania ako v rodinnom dome. Možno však konštatovať, že žalovaný od počiatku sporu prejavoval záujem v spoločnom rodinnom dome bývať. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na poškodzovanie rodinného domu zo strany žalovaného, tieto tvrdenia ostali nepreukázané. Zo samotnej skutočnosti, že žalobkyňa privolala políciu, nemožno konštatovať, že k takýmto činom došlo. Pokiaľ žalobkyňa argumentovala potrebou starostlivosti o psychicky chorú matku, odvolací súd konštatoval, že bez ohľadu na skutočnosť, či by bol alebo nebol prikázaný rodinný dom do vlastníctva žalobkyne, táto má možnosť starostlivosti o matku zabezpečovať, pričom matka žalobkyne má vlastné bývanie. K uvedenému dodal, že z toho čo vyšlo v konaní najavo vyplýva, že žalobkyňa trávila čas so svojou matkou iba sporadicky. Tento argument preto odvolací súd nepresvedčil. Preto odvolací súd uviedol, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane žalovaného existujú silnejšie dôvody pre to, aby mu bol prikázaný spoločný rodinný dom spolu s pozemkami a zariadením do výlučného vlastníctva, pričom odvolací súd mal rovnako ako súd prvej inštancie za to, že je v možnostiach a schopnostiach žalovaného vyplatiť žalobkyni vyporiadací podiel, pričom vzhľadom na jeho výšku bude žalobkyňa schopná zabezpečiť si bytovú náhradu. V tomto smere preto odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie za vecne správny.

2.5. K odvolacej námietke žalobkyne, že súd prvej inštancie neprihliadol na jej výlučný oddelený majetok, ktorý vniesla do BSM, odvolací súd uviedol, že „[s]kutočnosť, že byt na O., ktorý žalobkyňa získala do vlastníctva ešte pred uzavretím manželstva, následne počas manželstva polovicu predmetného bytu darovala žalovanému a ten následne tento podiel opätovne previedol na žalobkyňu, nepatrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nie je medzi stranami sporná. Touto otázkou sa odvolací súd dostatočne zaoberal už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení. Rovnako aj súd prvej inštancie pri vydaní napadnutého rozsudku vychádzal zo skutočnosti, že byt na O. ... bol výlučným majetkom žalobkyne. Potom aj peniaze, ktoré získala žalobkyňa za predaj bytu sa stali jej výlučným majetkom a v prípade, ak boli vnesené do BSM, resp. v rozsahu v akom boli vnesené do BSM, musia byť započítané v jej prospech pri výpočte vyporiadacieho podielu. ... Z vykonaného dokazovania tak, ako ho uskutočnil súd prvej inštancie vyplýva, že kúpna cena za predaj bytu na O. predstavovala 46.000 eur, z toho 1.200 eur predstavovala provízia pre realitnú kanceláriu, čistá kúpna cena tak predstavovala 44.800 eur. Suma 22.570 eur z tejto kúpnej ceny bola použitá preukázateľne na splátku hypotéky na hypotekárny úver, t. j. na záväzok patriaci do BSM. Táto suma nepochybne musí byť zohľadnená v prospech žalobkyne, ako suma vnesená do BSM. ... strana síce môže požadovať, aby sa jej uhradilo, čo zo svojho majetku vynaložila na spoločný majetok, je však povinná nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jej ostatný majetok. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje a správne súd prvej inštancie na túto okolnosť prihliadol, že počas manželstva splácala žalobkyňa splátky úveru, ktorý si zobrala ešte pred uzavretím manželstva na kúpu bytu na O. Tieto splátky úveru na stavebné sporenie za trvania manželstva predstavovali 9.597,50 eura, ich výška medzi stranami nie je sporná. Uvedené možno považovať za sumu, ktorá bola zo spoločného majetku vynaložená na oddelený majetok žalobkyne (t. j. za ktorú bol získaný byt na O. do výlučného vlastníctva žalobkyne). Hoci žalobkyňa poukazuje, že tento úver splácala zo svojho účtu, v konaní nebolo preukázané, že ho splácala zo svojich oddelených peňazí nepatriacich do BSM. Uplatní sa teda fikcia, že všetky peňažné prostriedky, ktoré boli v čase trvania BSM na účtoch, či už žalobkyne alebo žalovaného, patrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Preto je dôvodné prihliadnuť na sumu zaplatených splátok úveru vo výške 9.597,50 eura, ako na to, čo sa vynaložilo na oddelený majetok žalobkyne a žalobkyňa je povinná vrátiť to do BSM. ... z kúpnej ceny bytu na O. je relevantná suma 44.800 eur, teda znížená o províziu zaplatenú realitnej kancelárii. Ako súd už uviedol, na ťarchu žalobkyne treba odpočítať sumu 9.597,50 eura, teda pokiaľ by aj celá táto suma 44.800 eur bola vnesená do BSM, z dôvodu vynaloženia sumy 9.597,50 eura na oddelený majetok odporkyne, by relevantná suma predstavovala 35.202,50 eura. Z tejto sumy preukázateľne suma 22.570 eur bola vnesená do BSM ako splátka hypotéky. Rozdiel predstavuje sumu 12.632,50 eura. Sporné je, či

tieto peniaze v úplnom rozsahu boli použité na spoločný majetok. Hoci boli vložené na účet žalobkyne, na tomto účte sa zmiešavali s inými príjmami, úverom a tiež aj vkladmi žalovaného. Z tohto účtu bol preukázateľne platený aj stavebný materiál na stavbu rodinného domu, ale aj výdavky iného charakteru, ktoré sa nedotýkajú masy BSM. Treba tiež poukázať na skutočnosť, že z účtov žalobkyne, kde preukázateľne boli prostriedky patriace do BSM, boli opakovane a po dlhé časové obdobie uhrádzané platby, ktorými žalobkyňa platila dlhy svojho brata G. L., tieto skutočnosti vysvetľovala tým, že brat jej poskytol finančné prostriedky na kúpu bytu na O. a išlo vlastne o vrátenie dlhu takýmto spôsobom. Tieto plnenia boli preukázané minimálne vo výške 6 870,69 eura (uvedené tvrdenie žalovaného podporené výpismi z účtu žalobkyne, ale aj korešpondenciou žalobkyne s bankou - č.l. 862, žalobkyňa účinne nepoprela). Uvedené by však taktiež znamenalo, že tieto peniaze z bezpodielového spoluvlastníctva manželov boli použité na oddelený majetok žalobkyne. ... Z rozsiahleho dokazovania, ktoré sa uskutočnilo na súde prvej inštancie, vyplývajú taktiež vnosi oddeleného majetku žalovaného do BSM. Sú to predovšetkým dary od rodičov, ktoré boli v priebehu trvania bezpodielového spoluvlastníctva manželov a sú preukázané bankovými prevodmi, ako aj čestným prehlásením sestry žalovaného. Žalobca tak preukázal vnosi oddeleného majetku, dary od rodičov vo výške 3.286,19 eura (99.000 Sk) zo dňa 23.05.2008 - dôkaz č. l. 183 spisu, sumy 1.991,63 eura (60.000 Sk) zo dňa 17.09.2009 - dôkaz č. l. 184 spisu, sumy 8.796,38 eura (265.000 Sk) zo dňa 08.10.2002 - dôkaz č. l. 182, ako aj sumy 3.136,84 eura zo dňa 15.05.2012 - dôkaz č. l. 250 spisu. Zároveň bolo preukázané, že odporca počas manželstva predal osobné motorové vozidlo V., ktoré nadobudol pred uzavretím manželstva. K tomuto predaju došlo 15.10.2003 a kúpna cena za toto motorové vozidlo predstavovala 4.979 eur (150.000 Sk). Uvedené predstavuje vnosi žalovaného do BSM z jeho oddeleného majetku v celkovej výške 22.190,04 Sk. ... Spornou medzi stranami ostáva pôžička poskytnutá bratovi žalobkyne vo výške 680.000 Sk, t. j. 22.571,86 eura. Kým žalobkyňa tvrdí, že toto boli prostriedky patriace do BSM, žalovaný tvrdí, že išlo o jeho oddelené peňažné prostriedky, ktoré získal pred uzavretím manželstva. Medzi stranami nie je nesporné, že po vrátení týchto finančných prostriedkov zo strany brata žalobkyne, boli použité na spoločný majetok patriaci do BSM. ... K uzatvoreniu zmluvy o pôžičke došlo dňa 28.02.2005, kde ako veriteľ bol uvedený žalovaný a ako dlžník G. L., brat žalobkyne. Stalo sa tak za 2,5 roka po uzavretí manželstva (manželstvo bolo uzavreté 21.09.2002). V tomto smere sa odvolaciemu súdu javí dôveryhodné tvrdenie žalovaného, že išlo o finančné prostriedky, ktoré mal naštrené pred uzavretím manželstva, a to z dôvodu, že takáto finančná hotovosť nezodpovedá príjmom oboch manželov po zohľadnení bežných výdavkov na život a chod domácnosti, a to aj v prípade zohľadnenia tvrdenia žalobkyne, že poberala nájom za byt na O.. Tvrdeniu žalovaného ako nepriamy dôkaz nasvedčuje aj to, že hoci bola vyhotovená písomná zmluva, ako veriteľ bol uvedený len žalovaný, pričom v prípade, že by požičiavali peniaze patriace do BSM bratovi žalobkyne, s najväčšou pravdepodobnosťou by ako veriteľ bola uvedená aj žalobkyňa. Napriek tomu odvolací súd konštatuje, že nemožno považovať za hodnoverne preukázané, že išlo o výlučné oddelené peňažné prostriedky žalovaného. ... Pokiaľ ide o vnosi oddeleného majetku do BSM, resp. o to, čo bolo vynaložené na oddelený majetok toho-ktorého z manželov, okresný súd dospel k záveru a v tomto smere odvolací súd poukazuje predovšetkým na odsek 33. rozsudku súdu prvej inštancie, že vnosi oboch manželov z oddeleného majetku boli porovnateľné, a preto nemôžu mať vplyv na výpočet vyrovnacieho podielu toho-ktorého z manželov. Odvolací súd sa s týmto záverom súdu prvej inštancie stotožnil, berúc do úvahy vyššie uvedené skutočnosti ohľadne oddeleného majetku manželov. Pokiaľ by súd prihliadal iba na skutočnosti, ktoré boli hodnoverne preukázané na strane žalobkyne, by to zodpovedalo splátke spoločnej hypotéky, na ktorú bola použitá suma z kúpnej ceny za byt na O. vo výške 22.570 eur. Na druhej strane na strane žalovaného boli preukázané vnosi oddeleného majetku, pozostávajúceho z darov od rodičov a predaja auta, ktoré nadobudol pred uzavretím manželstva vo výške 22.190,04 eura. Rozdiel medzi týmito sumami predstavuje iba 380 eur v prospech žalobkyne, čo však je v prospech žalobkyne vykompenzované tým, že po zániku BSM predala motorové vozidlo patriace do BSM za sumu 800 eur, ktorú si ponechala pre svoju dispozíciu. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolanie podala žalobkyňa a odvolací súd nemôže zhoršiť postavenie odvolateľa, odvolací súd na rozdiel týchto súm neprihliadol. ... Pokiaľ ide o ostatné vnosi oddeleného majetku, či u žalobkyne alebo u žalovaného do BSM, v tomto smere odvolací súd konštatuje, že dôkazná situácia, ako na strane vnosov tvrdených žalobkyňou, tak aj žalovaného, nebola dostatočne určitá. Ako súd konštatoval už vyššie, na strane žalobkyne by ako vnos do BSM mohla byť zahrnutá ešte suma 12.632,50 eura (ide o rozdiel kúpnej ceny 46.000 eur zníženej o

realitný poplatok 1.200 eur, sumu 9.597,50 eura, ktorá bola použitá na splátky úveru žalobkyne a splátku hypotéky 22.570 eur, ktorú súd už zohľadnil), ako však už súd konštatoval, je otázne, či tieto peniaze a v akej výške boli použité do spoločného majetku, keďže boli síce vložené na účet na meno žalobkyne, ale zmiešavali sa s inými príjmami, úverom, vkladmi žalovaného a boli poukazované na rôzne výdavky, tiež dostatočne nepreukázané, hoc z tohto účtu bol zakupovaný čiastočne aj materiál na stavbu rodinného domu. Zároveň je nutné konštatovať, že z účtu žalobkyne odchádzali po dlhý čas a v nezanedbateľnej výške aj platby v prospech dlhov G. L., čo treba pričítať na ťarchu žalobkyne minimálne vo výške 6.870,69 eura. Na druhej strane je tu pôžička bratovi žalobkyne vo výške 22.571,86 eura, u ktorej finančnej hotovosti je veľká pravdepodobnosť, že bola použitá z oddelených peňazí žalobcu, pričom po vrátení tieto peniaze boli vnesené do BSM. ... Pokiaľ ide o tieto položky, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie konštatuje, že hoci s najväčšou pravdepodobnosťou obe sporové strany vnášali do BSM ďalšie oddelené prostriedky a zároveň časť finančných prostriedkov z BSM išla na oddelený majetok žalobkyne (platby na úhradu dlhov brata, za poskytnutú pôžičku na byt na O., tieto neboli jednoznačne preukázané, a preto na ne nemožno prihliadnuť pri vyporiadaní vyporiadacieho podielu. Takéto riešenie odvolací súd považuje za spravodlivé, keďže na strane oboch manželov zohľadnil iba bez pochybností preukázané vnosy. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vnosy oboch manželov do BSM boli porovnateľné, neovplyvňujú výšku výplatku a nie je dôvodné ich zohľadniť pri výpočte vyrovnacieho podielu." (body 31. až 40. odôvodnenia odvolacieho rozsudku).

2.6. Odvolací súd dospel k záveru, že v zmysle ust. § 255 ods. 2 CSP žiadna zo sporových strán nemá na nárok na náhradu trov konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, a to podľa § 420 písm. f) CSP. Po zrekapitulovaní rozhodnutia odvolacieho súdu a v polemike a spochybňovaní jeho skutkových zistení a hodnotení dôkazov, predovšetkým ohľadne spôsobu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu a započítania vnosov oboch manželov do BSM - cez prizmu ňou prezentovaného skutkového stavu - namietala nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť, nedostatočné odôvodnenie a nepredvídateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie

4. Žalovaný vo svojom stanovisku k dovolaniu žalobkyne v podstatnom uviedol, že žalobkyňa sa domáha preskúmania vyporiadania BSM vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdov a prieskumu už vykonaného dokazovania, čo je v dovolacom konaní neprípustné.

5. Žalobkyňa vo svojej reakcii k vyjadreniu žalovaného zotrvala na už uvedených dôvodoch dovolania

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom

spočíva táto vada (ods. 2).

9. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť, nedostatočné odôvodnenie a nepredvídateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Namietané zmätočnosti sa týkali predovšetkým procesu zisťovania skutkového stavu a jeho hodnotenia (bod 3).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľky tvrdiacej, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolačí súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. Žalobkyňou namietaná nepreskúmateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia má priamu spojitosť predovšetkým s riadnym odôvodnením súdneho rozhodnutia. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom

práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. V zmysle vyššie uvedeného rovnako tak v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

14.1. Z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP vyplýva, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

14.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

15. Najvyšší súd uvádza, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, resp., že toto rozhodnutie je nepreskúmateľné, či nepredvídateľné. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Odvolací súd v rozsahu podstatnom pre dovolací prieskum (prikázanie rodinného domu s príslušenstvom žalovanému a rovnako tak v otázke vnosov oboch sporových strán do BSM) primerane reagoval na námietky odvolateľky. V tejto súvislosti zvýraznil, že obe sporné strany uviedli dôležité dôvody, pre ktoré by im mal byť rodinný dom prikázaný do výlučného vlastníctva, vzhľadom k čomu nižšie súdy nakoniec zvažovali, ktorá sporová strana môže lepšie rodinný dom využiť pre svoje potreby a potreby svojej rodiny. Pomerovaním práve uvedených potrieb sa nižšie súdy priklonili k osobe žalovaného, ktorý uzatvoril nové manželstvo, pričom so svojou súčasnou manželkou nemá stále bydlisko a vzhľadom na krátku vzdialenosť rodinného domu od pracoviska, ako aj rodinné väzby v okolí rodinného domu, by nehnuteľnosť, ktorá je predmetom vyporiadania BSM predstavovala pre žalovaného a jeho novú rodinu vhodnú možnosť bývania, a to bez ohľadu na to, že nemajú maloleté deti. Uvedené sa odvolaciemu súdu javilo natoľko významné, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o prikázaní rodinného domu, pozemkov a zariadenia do výlučného vlastníctva žalovaného. Pokiaľ ide o využitie rodinného domu na koničky žalovaného - rekonštruovanie veteránov, uvedené odvolací súd považoval za menej dôležité, ako vyriešenie bytovej otázky žalovaného a jeho novej rodiny. Pokiaľ žalobkyňa argumentovala tým, že si chce bývaním v rodinnom dome vyriešiť svoju bytovú otázku a tiež poukazovala, že má priateľa s dvoma maloletými deťmi, s ktorými chce v rodinnom dome bývať, išlo podľa názoru odvolacieho súdu o nové tvrdenie žalobkyne, ktoré bolo vznesené až v odvolacom konaní, pričom nijako nebolo možné verifikovať, že ide o vážny a trvalý vzťah, na rozdiel od žalovaného, ktorý hĺbku a trvalosť vzťahu so svojou partnerkou prejavil uzatvorením manželstva. Pokiaľ žalobkyňa argumentovala potrebou starostlivosti o psychicky chorú matku, odvolací súd konštatoval, že bez ohľadu na skutočnosť, či bude alebo nebude prikázaný rodinný dom do vlastníctva žalobkyne, žalobkyňa má možnosť starostlivosti o matku zabezpečovať, pričom matka žalobkyne má vlastné bývanie, navyše z toho čo vyšlo v konaní najavo vyplýva, že žalobkyňa trávila čas so svojou matkou iba sporadicky. Tento argument preto odvolací súd nepresvedčil (pozri body 17. až 24. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Podľa názoru najvyššieho súdu uvedené závery odvolacieho (prvostupňového) súdu nemožno považovať za celkom zjavne nedôvodné, či arbitrárne. Podobne tak odôvodnenie odvolacieho (prvostupňového) súdu týkajúce sa vnosov sporných

strán do majetku BSM (pozri body 29. až 40. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia) má svoje ratio a dovolací súd závažné deficity v rámci dokazovania a jeho hodnotenia nezistil, preto závery odvolacieho (prvostupňového) súdu v tomto ohľade nebolo možné považovať za svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Dovolateľka preto nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné, či nepredvídateľné). Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

16. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom, ani prieskumu nim vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd uvádza, že tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

17. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namietala, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

18. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

19. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c) CSP.

20. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.